

VILNIAUS BARBOROS RADVILAITĖS PAGRINDINĖ MOKYKLA

PATVIRTINTA
Vilniaus Barbaros Radvilaitės
pagrindinės mokyklos direktoriaus
2013-01-11 įsakymu Nr. V- 103

POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS TVARKA

I. BENDROJI DALIS

1. Vilniaus Barbaros Radvilaitės pagrindinės mokyklos poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarka (toliau – Tvarka) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268 patvirtintomis „Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams“ (toliau – Rekomendacijos), Vilniaus Barbaros Radvilaitės pagrindinės mokyklos direktoriaus 2011 m. lapkričio 14 d. įsakymu Nr. V-74 „Dėl veiksmų įtarus mokinį vartojant narkotines ir kitas psichiką veikiančias medžiagas ar esant nuo jų apsvaigus“ (1 priedas), mokyklos psichologės parengtomis rekomendacijomis „Dėl veiksmų, įtarus savižudybės grėsmę“ (2 priedas).

2. Sprendžiant netinkamo mokinių elgesio problemas bei taikant poveikio priemones, vadovaujama šia tvarka, Vilniaus Barbaros Radvilaitės pagrindinės mokyklos direktoriaus 2011 m. lapkričio 14 d. įsakymu Nr. V-74 „Dėl veiksmų įtarus mokinį vartojant narkotines ir kitas psichiką veikiančias medžiagas ar esant nuo jų apsvaigus“, mokyklos psichologės parengtomis rekomendacijomis „Dėl veiksmų, įtarus savižudybės grėsmę“, taip pat prioritetinės vaiko teisių, interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

3. Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tikslas:

3.1. Padėti mokyklos bendruomenei veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus ir/ar iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti mokyklos bendruomenės narių ir/ar kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

3.2. Nustatyti galimas poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo mokykloje sąlygas.

3.3. Skatinti mokyklos bendruomenės narių (mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, mokyklos darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) bendradarbiavimą, sprendžiant mokinių drausmės ir elgesio problemas.

4. Tvaroje vartojamos sąvokos:

Netinkamas mokinio elgesys – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir/ar kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui (agresyvus, chuliganiškas, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą, griaunantis ugdymosi procesą).

Poveikio priemonė – mokyklos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ir/ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarbą grįstą ugdymosi aplinką.

Pagrįsti fiziniai veiksmai – su fiziniu kontaktu susiję mokyklos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti netinkamą mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir/ar kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, ir/ar užkirsti jam kelią.

5. Veikla/veiksmai, įvardinami kaip **netinkamas mokinio elgesys**:

5.1. Į mokyklą, jos teritoriją, už mokyklos ribų vykdomą ugdomąją veiklą atsinešamas alkoholis, tabakas, narkotinės, psichotropinės, kt. svaiginimuisi skirtos ar priklausomybę sukeliančios medžiagos, kiti su ugdymo procesu nesusiję, mokinio sveikatai, saugumui pavojingi daiktai (dujinis balionėlis, pirotechnikos priemonės ir kt.);

5.2. Į mokyklą, jos teritoriją, už mokyklos ribų vykdomą ugdomąją veiklą atvykstama apsvaigus nuo alkoholio, narkotinių ar psichotropinių medžiagų; arba/ir nurodytos medžiagos, tabako gaminiai vartojami ugdymo proceso metu;

5.3. Suicidinių požymių turintis elgesys;

5.4. Azartinių žaidimų žaidimas, turtinių sandorių sudarymas su kitais mokiniais;

5.5. Mokyklos, taip pat individualios internetinės prieigos naudojimas, siekiant prisijungti/naršyti žiaurų elgesį, smurtą, pornografiją propaguojančiose el. svetainėse; į mokyklą, jos teritoriją, už mokyklos ribų vykdomą ugdomąją veiklą atsinešami garso įrašai, literatūra, kitos priemonės, kurios propaguoja žiaurų elgesį, smurtą, pornografiją;

5.6. Neesant ugdomųjų tikslų vykdomas kitų asmenų (mokinių, mokytojų ir kitų darbuotojų) filmavimas, fotografavimas, veiklos ir pokalbių įrašinėjimas, mobilaus telefono naudojimas pamokų metu;

5.7. Mokyklos, kitų asmenų ar savo turto niokojimas;

5.8. Fizinio ar psichologinio smurto (mušimasis ar skausmo sukėlimas kitais būdais, prasivardžiavimas, tyčiojimasis, priekabiavimas, įžeidinėjimas, grasinimas), kitų veiksmų, žeminančių mokinių, mokytojų, kitų mokyklos darbuotojų garbę ir orumą naudojimas; kito visuotinai nepriimtino elgesio demonstravimas (šūkavimas,

švilpimas, replikavimas, stumdymasis, šiukšlinimas, spjaudymasis, necenzūrinių žodžių vartojimas, gestų demonstravimas);

5.9. Savavališkas šalinimasis iš ugdomosios veiklos (pamokų, būrelių užsiėmimų, renginių);

5.10. Kita, aukščiau neaprašyta, tačiau darbuotojo nuomone, mokinio ir/ar kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui pavojų kelianti situacija.

6. Esant grėsmei įvykti ar įvykus 5 punkte apibrėžtai veiklai ir esant Rekomendacijose nustatytoms sąlygoms (kai išnaudotos kitos poveikio priemonės arba neatidėliotinu atveju, kai mokinio elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui), mokyklos darbuotojas, siekdamas užtikrinti mokinio, kitų bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

6.1. pakeisti mokinio ugdymosi vietą;

6.2. iškvieisti budintį mokyklos vadovą ar atitinkamą pagalbos mokiniui specialistą;

6.3. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą;

6.4. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus.

II. POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMAS MOKINIAMS, KURIŲ ELGESYS KELIA PAVOJŲ JO PATIES IR/AR KITŲ GYVYBEI, SVEIKATAI, PSICHOLOGINIAM AR FIZINIAM SAUGUMUI, TYČINIS, AGRESYVUS, GRIAUNANTIS UGDYMOŠI PROCESĄ, PAŽEIDŽIANTIS KITŲ ASMENŲ GARBĘ IR ORUMĄ

7. Ugdomosios veiklos metu esant grėsmei įvykti ar įvykus 5 punkte apibrėžtai veiklai (išskyrus 5.2 punkte apibrėžtą veiklą) ir esant Rekomendacijose nustatytoms sąlygoms (kai išnaudotos kitos poveikio priemonės arba neatidėliotinu atveju, kai mokinio elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui), mokyklos darbuotojas, siekdamas užtikrinti mokinio, kitų bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

7.1. **Ugdymosi vietos pakeitimas**, bendrą klasės tvarką ar ugdomąją veiklą griaunančio mokinio, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis drausmės ir elgesio taisyklių persodinimas į kitą vietą, pastatymas atokiau nuo kitų mokinių, išvedimas iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.), perdavimas švietimo pagalbos teikimui:

7.1.1. pakeistoje ugdymosi vietoje, mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis arba mokiniui teikiama reikiama švietimo pagalba;

7.1.2. mokinio ugdymosi vieta gali būti pakeičiama ne ilgesnei kaip šį sprendimą priėmusio mokytojo pamokos, veiklos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė gali būti pratęsiama mokyklos vadovo sprendimu, atsižvelgus į darbuotojo (prižiūrėjusio mokinį pakeitus jo ugdymosi vietą) arba švietimo pagalbos specialisto rekomendaciją, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

7.2. **Budinčio mokyklos vadovo (direktoriaus, direktoriaus pavaduotojo ugdymui) ir/arba socialinio pedagogo, psichologo iškvietimas**, siekiant netinkamo mokinio elgesio nutraukimo, mokinio daiktų patikrinimo, reikiamos švietimo pagalbos suteikimo.

7.2.1. budinčio mokyklos vadovo ir/ar socialinio pedagogo, psichologo iškvietimas vykdomas pasitelkiant mokinį/mokinius, esant neatidėliotinam atvejui minėti asmenys gali būti iškvieisti telefonu;

7.3. **Mokinio daiktų patikrinimas** vykdomas jeigu mokyklos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų arba nedraudžiamus daiktus naudoja Tvarkos 5.5, 5.6 punktuose apibrėžtais atvejais:

7.3.1. mokyklos darbuotojui kilus pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, jis nedelsdamas apie tai informuoja budintį mokyklos vadovą ir/ar socialinį pedagogą;

7.3.2. budintis mokyklos vadovas ir/ar socialinį pedagogas, mokytojas turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai gali būti tikrinami tik mokiniui sutikus, dalyvaujant bent 2 darbuotojams ir pačiam mokiniui;

7.3.3. paaiškėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) ir/ar bent vienas iš jų ir, esant būtinybei, teritorinė policijos įstaiga;

7.3.4. jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir jie kviečiami atvykti į mokyklą. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama teritorinė policijos įstaiga. Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo iškvieisti asmenys, mokinys turi būti prižiūrimas mokyklos vadovo paskirto mokyklos darbuotojo.

7.3.5. įtarus arba nustatčius Tvarkos 5.5, 5.6 punktuose apibrėžtus atvejus, mokinio daiktai (pvz.: mobilus telefonas) gali būti paaimami iki jų perdavimo mokinio tėvams ir, esant būtinybei, teritorinei policijos įstaigai.

7.4. **Pagrįstų fizinių veiksmų taikymas** (stovėjimas prieš mokinį, taip apribojant jo judėjimo/veiksmų laisvę, vedimas paėmus už rankos, sulaikymas fiziškai apribojant mokinio veiksmus) naudojamas siekiant nutraukti, užkirsti kelią netinkamam mokinio ir/ar mokinių grupės elgesiui:

7.4.1. siekiant nutraukti ir/ar apsaugoti mokinį nuo savęs ir/ar kitų asmenų (su) žalojimo;

7.4.2. neišleidžiant mokinio iš patalpos, jeigu jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ir/ar kitų asmenų saugumui;

7.4.3. nutraukiant mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius mokyklos darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

7.4.4. nutraukiant mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir/ar apsaugant turtą nuo galimo sunaikinimo ir/ar sugadinimo, ir/ar sustabdant netvarką;

7.4.5. pakeičiant mokinio, griauančio bendrą klasės tvarką ar ugdomąją veiklą bei nepaisančio pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis drausmės ir elgesio taisyklių, ugdymosi vietą (persodinant į kitą vietą, pastatant atokiau nuo kitų mokinių, išvedant jį iš patalpos, perduodant budinčiam mokyklos vadovui, socialiniam pedagogui, psichologui).

III. POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMAS MOKINIAMS VARTOJUSIEMS/APSVAIGUSIEMS NUO ALKOHOLIO IR/AR KITŲ PSICHIKĄ VEIKIANČIŲ MEDŽIAGŲ

8. Įtarus arba nustačius, jog mokinys yra vartojęs/apsvaigęs nuo alkoholio ar kitų psichiką veikiančių medžiagų mokyklos darbuotojai imasi Tvarkos 6 punkte bei Vilniaus Barboros Radvilaitės pagrindinės mokyklos direktoriaus 2011-11-14 įsakyme Nr. V-74 „Dėl veiksmų įtarus mokinį vartojant narkotines ir kitas psichiką veikiančias medžiagas ar esant nuo jų apsvaigus“ (1 priedas) nustatytų veiksmų.

9. Tvarkos 7 punkte nustatytam atvejui įvykus už mokyklos ribų (ekskursijos, išvykos ir pan. metu) renginio vadovas, esant poreikiui imasi adekvačių Tvarkos 6 punkte nustatytų veiksmų bei pagal savo kompetenciją įvertinęs mokinio būklę:

9.1. esant skubiam medicininės pagalbos poreikiui (pavojus gyvybei ar sveikatai) kviečia greitąją medicinos pagalbą ir apie tai nedelsiant informuoja mokinio tėvus (mokinio įstatyminių atstovų), mokyklos vadovą.

9.2. nesant akivaizdžiai skubios medicininės pagalbos poreikio (pavojaus gyvybei ar sveikatai), nedelsiant informuoja mokinio tėvus (mokinio įstatyminių atstovų), kartu sprendžia dėl tolimesnio mokinio dalyvavimo veikloje sąlygų ar kreipimosi į sveikatos priežiūros įstaigą, taip pat apie tai nedelsiant informuoja mokyklos vadovą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

10. Apie visus Tvarkos II skyriuje aprašytus poveikio priemonių taikymo atvejus, priemonę taikęs darbuotojas informuoja:

10.1. mokinio tėvus apie Tvarkos 7.1. ir 7.2. punktuose aptartų priemonių taikymą el. dienyno pranešimu/telefoniniu skambučiu;

10.2. mokinio klasės vadovą:

10.2.1. pritaikius Tvarkos 7.1. ir 7.2. punktuose aptartas priemones – įrašų klasės lankomumo ir elgesio fiksavimo sąsiuvinyje/el. dienyno pranešimu;

10.2.2. pritaikius Tvarkos 7.3. ir 7.4. punktuose aptartas priemones – nedelsiant, pateikiant žodinę informaciją.

10.3. mokyklos vadovą – tarnybiniu pranešimu (3 priedas) dėl Tvarkos 7.3. ir 7.4. punktuose aptartų priemonių taikymo.

11. Mokinių tėvai (įstatyminiai atstovai) apie Tvarkos 7.3. ir 7.4. punktuose aptartų poveikio priemonių taikymą operatyviai informuojami Tvarkos II skyriuje nustatyta tvarka, informavimą atlieka budintis mokyklos vadovas arba jo įgaliotas darbuotojas.

12. Atsakingų asmenų ir institucijų informavimas dėl mokinių vartojusių/apsvaigusių nuo alkoholio ir/ar kitų psichiką veikiančių medžiagų bei apie jiems taikytas priemones vykdomas Tvarkos III skyriuje ir Vilniaus Barboros Radvilaitės pagrindinės mokyklos direktoriaus 2011-11-14 įsakyme Nr. V-74 „Dėl veiksmų įtarus mokinį vartojant narkotines ir kitas psichiką veikiančias medžiagas ar esant nuo jų apsvaigus“ nustatyta tvarka.

13. Už tinkamą Tvarkos nuostatų taikymą atsako kiekvienas mokyklos darbuotojas.

14. Kitais atvejais į mokinio padarytus mokyklos vidaus tvarkos taisyklių, mokinio elgesio normų ir/ar mokymo sutarties nuostatų pažeidimus, reaguojama kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

15. Su poveikio priemonių taikymu netinkamai besielgiantiems mokiniams, jų sąlygomis ir tvarka, supažindinami mokyklos bendruomenės nariai, reikalaujama laikytis vieningų susitarimų:

15.1. Mokiniai/mokytojai pasirašytinai supažindinami su Tvarka po jos priėmimo bei kiekvienų mokslo metų rugsėjo mėnesio pirmąją savaitę.

15.2. Tėvai su Tvarka supažindinami žinute per elektroninį dienyną su nuoroda į mokyklos internetinę svetainę/el. dienyną. Tvarka primenama tėvų susirinkimų metu.

15.3. Tvarka skelbiama mokyklos internetinėje svetainėje/el. dienyne, Tvarkos santrauka – mokyklos stende.

Vilniaus Barbaros Radvilaitės pagrindinės mokyklos
poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems
mokiniam tvarkos 1 priedas

Vilniaus Barbaros Radvilaitės pagrindinės mokyklos
direktoriaus 2011-11-14 įsakymo Nr. V-74
„Dėl veiksmų įtarus mokinį vartojant narkotines ir kitas
psichiką veikiančias medžiagas ar esant nuo jų apsvaigus“
išrašas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 2 d. nutarimu Nr. 1071 patvirtinto Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašo nustatyta tvarka, n u r o d a u, kad:

1. Mokyklos pedagoginiai darbuotojai, įtarę, kad mokyklą lankantis vaikas mokyklos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, nedelsdami informuoja apie tai budintį administracijos atstovą, tuo metu dirbantį socialinį pedagogą, taip pat visuomenės sveikatos priežiūros specialistę Boženą Klocienę.
2. Budintis administracijos atstovas, esant šio įsakymo 1 punkte nurodytoms aplinkybėms:
  - 2.1. nedelsdamas informuoja vaiko tėvus (įstatyminių atstovą) apie įtarimą, kad jis vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, yra apsvaigęs nuo šių medžiagų ir kad jam reikėtų atlikti medicininę apžiūrą;
  - 2.2. visuomenės sveikatos priežiūros specialistei Boženei Klocienei įvertinus pirminę vaiko sveikatos būklę, sprendžiama dėl medicininės apžiūros atlikimo poreikio:
    - 2.2.2. nusprendus organizuoti medicininę apžiūrą, informuoja bei pasitelkia Vilniaus m. 4-ojo PK pareigūnus, užtikrina socialinio pedagogo palydą į medicininės apžiūros vietą, esant poreikiui atgal į mokyklą;
    - 2.2.3. nusprendus medicininės apžiūros neorganizuoti, iškviečia mokinio tėvus (įstatyminių atstovą), informuoja juos bei vaiką, apie asmens sveikatos priežiūros įstaigas, teikiančias sveikatos priežiūros paslaugas, institucijas, įstaigas, organizacijas, teikiančias psichologinę, socialinę, teisinę ar kitą pagalbą. Vaikas iš mokyklos išleidžiamas tik su tėvais (įstatyminiu atstovu), abiems pusėms pasirašius laisvos formos aktą.
3. Mokyklos pedagoginiai darbuotojai, įtarę, kad mokinys mokyklos teritorijoje yra apsinuodijęs narkotinėmis, psichotropinėmis, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis ir jo sveikatai ar gyvybei gresia pavojus:
  - 3.1. suteikia vaikui pirmąją pagalbą, esant skubios medicinos pagalbos poreikiui, kviečia greitąją medicinos pagalbą;
  - 3.2. nedelsdami informuoja apie tai budintį administracijos atstovą, taip pat tuo metu dirbantį socialinį pedagogą, visuomenės sveikatos priežiūros specialistę Boženą Klocienę.
  - 3.3. budintis administracijos atstovas apie įtarimą, kad vaikas yra apsinuodijęs narkotinėmis, psichotropinėmis, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis ir jo sveikatai, gyvybei gresia pavojus bei iškviečia greitąją medicinos pagalbą, skubiai informuoja vaiko tėvus (įstatyminius atstovus).
4. Esant šio įsakymo 2, 3 punktuose nurodytoms aplinkybėms, apie situaciją informuojamas mokinio klasės vadovas.
5. Mokinio, patyrusio apsinuodijimą (nelaimingą atsitikimą) dėl narkotinių, psichotropinių, kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, tėvai (įstatyminiai atstovai), skubiai informuoja klasės vadovą, jei mokinys dėl apsinuodijimo padarinių negali lankyti mokyklos.
6. Klasės vadovas, mokiniui, dalyvavusiam įsakymo 2, 3 punktuose nurodytose aplinkybėse, kitą dieną neatvykus į mokyklą ir apie tai neinformavus tėvams (įstatyminiam atstovui), tą pačią dieną išsiaiškina neatvykimo priežastis ir apie jas informuoja direktoriaus pavaduotoją ugdymui Redą Kononenko (jo nesant, informuoja budintį administracijos atstovą).
7. P a v e d u:
  - 7.1. direktoriaus pavaduotojui ugdymui Redui Kononenko, pasirašytinai supažindinti mokyklos pedagogus, visuomenės sveikatos priežiūros specialistę Boženą Klocienę su šiuo įsakymu;

7.2. klasių vadovams, iki 2011 m. lapkričio 23 d. (imtina), pasirašytinai supažindinti 5–10 kl. mokinius su šio įsakymo 1, 2 punktais, per artimiausią klasės mokinių tėvų susirinkimą supažindinti 5–10 kl. mokinių tėvus su aktualiomis šio įsakymo nuostatomis.

DĖL VEIKSMŲ, ĮTARUS SAVIŽUDYBĖS GRĖSMĘ

Kaip įmanoma greičiau susisiekitė su psichinės sveikatos specialistais, jei kuriam iš jūsų auklėtinių pasireiškia šie požymiai:

- Kalba apie norą mirti arba nusižudyti.
- Apsvarsto būdus, kaip nusižudyti, apie tai domisi internete ar įsigyja ginklą, savižudybei pritaikomą įrankį ar priemones (pvz., domisi apie vaistų poveikį, jų įsigyja).
- Kalba apie neviltį ar gyvenimo beprasmiškumą.
- Kalba apie nepakeliamą psichologinį skausmą.
- Išreiškia mintis, kad jaučiasi lyg būtų padėtyje be išėjimo.
- Kalba apie tai, kad yra našta kitiems.
- Išreiškia neapykantą sau, kaltės, savęs menkinimo, gėdos jausmus.
- Pradeda vartoti alkoholį ar narkotikus arba padidėja jų vartojimo dažnumas bei kiekiai (kartais drastiškai).
- Elgiasi nerimastingai ir sujaudintai; beprasmiškai rizikuoja.
- Nebegali susikaupti per pamokas, laikytis nusistovėjusios tvarkos, nebesimoko.
- Nebesidomi tuo, kas buvo svarbu, įdomu.
- Sutrinka miegas: miega arba per mažai, arba per daug.
- Pakinta valgymo įpročiai (pvz., praranda apetitą, atsiranda valgymo sutrikimai).
- Užsisklendžia arba jaučiasi izoliuotas.
- Vengia žmonių, nesugeba palaikyti ryšių su draugais.
- Pasikeičia asmenybė – pasireiškia irzlumas, pesimizmas, apatija.
- Tampa piktas, agresyvus, dažnai įsivelia į muštynes, beprasmiškai rizikuoja, patiria traumas.
- Pasireiškia ryškūs nuotaikos svyravimai.
- Pasireiškia save žalojantis elgesys (kelia sau fizinį skausmą, prašo, kad tai padarytų kiti).
- Diagnozuojama depresija arba pasireiškia depresijos požymiai.
- Savo vertingus daiktus atiduoda draugams, gražina skolas.

Savižudybės rizika yra tuo didesnė, jei pasireiškiantis elgesys naujas arba paaštrėja, o ypatingai - jeigu elgesys gali būti susijęs su skausmingu įvykiu, praradimu, gyvenimiškais pokyčiais (artimųjų netektimi, tėvų skyrybomis, išvykimu dirbti į užsienį, gyvenamosios vietos pakeitimu ir pan.).

Ką daryti

- Kreiptis į vaiko gerovės komisijos pirmininką, mokyklos psichologą.
- Esant didelei rizikai nepalikti asmens vieno.

Kaip bendrauti su savižudiškų ketinimų turinčiu vaiku:

- Klausytis įdėmiai ir ramiai.
- Stengtis suprasti jo jausmus (įsijausti).
- Be žodžių rodyti supratimą ir pagarbą.
- Gerbti žmogaus nuomonę ir vertybes.
- Kalbėti atvirai, neapsimestinai.
- Parodyti atidumą, rūpestį ir nuoširdumą.

Ko nedaryti

- NEignoruoti susidariusių aplinkybių.
- NEparodyti pasibaisėjimo, sutrikimo ar panikos.

- NESakyti, kad viskas bus gerai.
- NEprovokuoti savižudžio daryti, kaip pats išmano.
- NEmenkinti problemos.
- NEduoti melagingų patikinimų.
- NESipiktinti už jo akių.
- NEpalikti savižudžio vieno.

Suinteresuotumas, jautrumas, sumanumas, gebėjimas pasirūpinti kitu žmogumi, įsitikinimas, kad gyvybę verta saugoti – tai pagrindiniai resursai, kuriais remdamiesi mes galime padėti išvengti savižudybės.

Vilniaus Barbaros Radvilaitės pagrindinės mokyklos

poveikio priemonių taikymo netinkamai
besielgiantiems mokiniams tvarkos 3 priedas

(Vardas, pavardė, pareigos)

Vilniaus Barbaros Radvilaitės pagrindinės
mokyklos direktorei R. E. Neciunskienei

**TARNYBINIS PRANEŠIMAS
DĖL NETINKAMO MOKINIO ..... ELGESIO**

**2013-
Vilnius**

Pranešu

(Parašas)